

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Матеріали
VII Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 18–19 травня 2023 року)

Суми
Сумський державний університет
2023

Редакційна колегія:

- А. М. Куліш* – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
В. В. Миргород-Карпова – кандидат юридичних наук;
А. В. Стеблянко – доктор філософії за спеціальністю 081 «Право»;
О. В. Ільченко – кандидат юридичних наук, доцент;
В. В. Сухonos – доктор юридичних наук, професор;
О. С. Бондаренко – доктор юридичних наук, доцент;
В. М. Завгородня – кандидат юридичних наук, доцент;
С. І. Дегтярьов – доктор історичних наук, професор

*Рекомендовано до видання
рішенням вченої ради Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 9 від 1 червня 2023 року)*

Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 18–19 травня 2023 року) / редколегія: проф. А. М. Куліш, В. В. Миргород-Карпова, А. В. Стеблянко. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 361 с.

До матеріалів увійшли тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів», що містять результати теоретичних досліджень та окремі питання актуальних проблем щодо реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів. Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

УДК 341-044.247(4:477)(06)

© Сумський державний університет, 2023
© Куліш А. М., Миргород-Карпова В. В., Стеблянко А. В.
та ін., 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Власенко В. М. ДО БІОГРАФІЇ ЛЕВА ШЕПАРОВИЧА.....	9
Гнилокозова П. О. ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	13
Гончаренко А. В. ПОЛІТИКА ЄС ЩОДО ВІРМЕНІЇ У КОНТЕКСТІ ПРОГРАМИ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА, 2009–2017 РР.	16
Горобець Н. С., Татарінова К. В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АНАЛОГІЇ В ЮРИДИЧНІЙ АРГУМЕНТАЦІЇ.....	21
Завальна Ж. В. НЕДОБРОСОВІСНЕ ВИКОРИСТАННЯ ДОГОВІРНИХ ФОРМ У ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТАХ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ.....	24
Король В. М. РАДЯНСЬКІ УРЯДОВІ ПОСТАНОВИ ПРО РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОЇ ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ 1945-1948 рр.....	27
Лелека С. С. ЕЛЕКТРОННІ ВИБОРИ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ТРАДИЦІЙНИМ ТА ДОСВІД ЕСТОНІЇ В ЦЬОМУ ОСЕРЕДКУ БЕЗПОСЕРЕДНЬО.....	30
Мурашко К. О. РОСІЙСЬКИЙ ФАШИЗМ У МАНЬЧЖУРІЇ У 30 – НА ПОЧАТКУ 40-Х РР. XX СТ.....	35
Поліщук Д. В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЛОБІЗМУ.....	38
Старинський М. В. ПРИРОДА ТА ОЗНАКИ ПРАВА ЯК ОСНОВНОГО РЕГУЛЯТОРА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	41

СЕКЦІЯ 2

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Горіченко С. О. АДВОКАТСЬКА ТАЄМНИЦЯ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА.....	44
Капелько П. О. ДО ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ.....	47
Панкратова В. О. Е-КОНСУЛЬТАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ВЛАДИ.....	51
Тарасенко А. І. КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ В УКРАЇНІ: ГЕНЕЗА ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	55

СЕКЦІЯ 3

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Даценко О. І. КОНСУЛЬТАЦІЇ ІЗ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ ЯК ЕЛЕМЕНТ УХВАЛЕННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ОРГАНАМИ ФІНАНСОВОГО НАГЛЯДУ.....	59
Денисенко С. І. МІЖНАРОДНА КОНВЕНЦІЯ ПРО СПРОЩЕННЯ ТА ГАРМОНІЗАЦІЮ МИТНИХ ПРОЦЕДУР ЯК БАЗОВИЙ МІЖНАРОДНИЙ ДОГОВІР У СФЕРІ МИТНОРІ СПРАВИ.....	62
Дерій О. В. ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ НАДАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ.....	66
Землякова В. О. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ВНУТРІШНЬО	

ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.....	69
Криlach О. В. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО РОЗШУКУ ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	72
Лутай А. О. ОБМІН ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИМИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА.....	76
Нагорна А. О. КОЛЕКТИВНА БЕЗПЕКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВ У РАМКАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВДРУЖНОСТІ.....	80
Нагорна А. О. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ БІЖЕНЦІВ У НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО.....	83
Плотнікова М. В. РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО НАГЛЯДУ У ЗАХИСТІ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ У ЄС.....	86
Твердохліб Я. В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ БОРОТЬБИ З ТОРГІВЛЕЮ ЖІНКАМИ В СВІТЛІ НОВОЇ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	90
Теслик А. В. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В ДОСВІДІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	94
Шевченко В. О. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР. СИСТЕМА ЄС.....	98

СЕКЦІЯ 4

ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО, ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО, АГРАРНЕ ПРАВО

Чурилова Т. М. ДО ПИТАННЯ ПРО ОБМЕЖЕННЯ ТА ЗАБОРОНИ У СФЕРІ ПРАВ НА ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ДЕРЖАВИ - АГРЕСОРА РФ ТА ЇЇ ГРОМАДЯН.....	101
---	------------

СЕКЦІЯ 5

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Бублік С. П. ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ ДОРУЧЕННЯ.....	105
Жмаєва М. Ю. ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ.....	108
Ковтун А. А. АДАПТАЦІЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО НОРМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	111
Костенко А. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ СПАДКУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК.....	114
Крисько А. С., Міщенко Т. М. ПРОБЛЕМАТИКА У СФЕРІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	117
Кушнірук В. М. ЗАХИСТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....	120
Кушнірук В. М. ЗАХИСТ ПОРУШЕНОГО АВТОРСЬКОГО ПРАВА В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....	122
Лукаш О. С. ВОЄННИЙ СТАН ЯК ПРАВОВА ПІДСТАВА ДЛЯ НЕВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	124
Мартинець І. В. ЩОДО САМОЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ.....	127
Олешкевич В. В. ПРИНЦИПИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН.....	130
Олешкевич В. В. ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОГОВОРУ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ.....	133
Хойна Д. С. ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СИСТЕМІ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА.....	137

Хойна Д. С. ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ АВТОРСЬКОГО ДОГОВОРУ.....	140
Шкіль А. С. ДО ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДОГОВОРУ ДОРУЧЕННЯ.....	143
Шкіль А. С. ДО ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЛЦЕНЗІЙНОГО ДОГОВОРУ.....	146

СЕКЦІЯ 6 СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО

Бублік С. П. ВИСЕЛЕННЯ З ЖИТЛОВИХ ПРИМІЩЕНЬ: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОРЯДОК.....	150
Кайсарова А. О. ОСОБЛИВОСТІ НАЙМУ СОЦІАЛЬНОГО ЖИТЛА В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	152
Кушнірук В. М. СУДОВИЙ ЗАХИСТ ЖИТЛОВИХ ПРАВ.....	156
Олешкевич В. В. ЩОДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ЖИТЛОВИХ ПРАВ.....	158
Ширінкін М. С. ДОГОВІР ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ.....	161
Шкіль А. С. ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА ЖИТЛО.....	164

СЕКЦІЯ 7 ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Дяченко М. Р., Євтушенко А. С. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧОМУ МІСЦІ.....	168
Кисельова О. І. ВЗАЄМОДІЯ МІЖНАРОДНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У СФЕРІ ПРАЦІ.....	171

СЕКЦІЯ 8 АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Азімов К. ГАРМОНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА З НОРМАМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ЩОДО ПИТАННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	179
Деменко К. Е. ЩОДО ПОНЯТТЯ «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ».....	183
Думчиков М. О., Гоч Л. М. ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ У КІБЕРПРОСТОРІ: ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР.....	185
Зименко О. В., Резнік О. М. КОМПЕТЕНЦІЯ СТАРОСТИ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ.....	189
Ільченко О. В. ЄДИНИЙ ПОРЯДОК МИТНОГО ТРАНЗИТУ ДЛЯ УКРАЇНИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	193
Ільченко О. В., Ільченко Б. О. ЗАСОБИ ТА СПОСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	197
Колеснікова М. В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНИХ ВІДНОСИН.....	201

Куліш А. М., Михайлова Є. К. БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК ЗАХИСНИЙ МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ.....	203
Лисенко А. А. ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ ВЧИНЕННЮ ДРІБНОГО ХУЛІГАНСТВА.....	207
Лиходід Я. А. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ БОРОТЬБИ З ТІНЬОВОЮ ЗАЙНЯТІСТЮ В УКРАЇНІ.....	210
Миргород-Карпова В. В., Крисько А. С., Kalogridis К. ЗАХИСТ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	212
Недоступ К. К. ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВОГО ПОДАТКУ, ЯКИЙ ВАРТО ВЗЯТИ ДО УВАГИ.....	215
Печена Т. О. ПРАВОВА ПРИРОДА РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	219
Савицька Н. В. МІСЦЕ ПРИНЦИПУ ВНУТРІШНЬОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДДІ У СТРУКТУРІ ПРИНЦИПІВ ДІЯЛЬНОСТІ СУДУ.....	221
Слободянюк Я. В. ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНИХ ЕКСПРЕС-ВІДПРАВЛЕНЬ.....	225
Steblianko A., Ghaffarpour N. SPECIFIC ISSUES OF THE ACTIVITIES OF THE BUREAU OF ECONOMIC SECURITY UNDER THE CONDITIONS OF THE STATE OF MARTIAL.....	228
Фомічов К. С. ПУБЛІЧНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ ЗАХИЩЕНОСТІ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ З ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ.....	231
Цукан С. В. КЛАСИФІКАЦІЯ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ.....	235
Чала Д. О. ЩОДО СУЧАСНИХ (ЕВРИСТИЧНИХ) МЕТОДІВ РОБОТИ ТА ЇХ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ І РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	239
Швагер О. А., Баранюк Т. М. ВІДПОВІДНІСТЬ ПОЛОЖЕНЬ НОВОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СТРАХУВАННЯ» ЩОДО РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ СТРАХОВИКАМИ ЄВРОПЕЙСЬКИМ ТА МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМ.....	243

СЕКЦІЯ 9

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ

Антонюк В. Я. МЕДИЧНИЙ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ПРАЦІВНИК ЯК СПЕЦІАЛЬНІ СУБ'ЄКТИ ЗЛОЧИНУ (СТ. 140 КК УКРАЇНИ).....	247
Бондаренко О. С. АНТИКОРУПЦІЙНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ ЯК ФАКТОР ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ: ДОСВІД УГОРЩИНИ ТА УКРАЇНИ.....	250
Брайко Ю. В. ЮРИДИЧНА ПРИРОДА ЗЛОСПОЖИВАННЯ ПОСАДОВИМИ ПОВНОВАЖЕННЯМИ.....	255
Бублік С. П. ПУБЛІЧНІ ЗАКЛИКИ ДО ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ: ПРАВОВИЙ ЗМІСТ.....	257
Горіченко С. О. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	259
Dumchikov M. O. THE MAIN REASONS FOR COMMITTING ECONOMIC CRIMINAL OFFENSES IN CYBERSPACE.....	263
Калганова О. А., Котух Є. В. ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОТИДІЇ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ.....	266

Калініна М. Р., Терехова О. Ю. ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ НА ЗЛОЧИННІСТЬ.....	269
Карасьова Л. М. ЩОДО ПИТАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЕВТАНАЗІЇ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	271
Лимонько А. О. ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	275
Лукаш О. С. НОВЕЛІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	278
Ляховець Б. І., Терехова О. Ю. ДЕЗЕРТИРСТВО: ПРОБЛЕМИ ЙОГО ЗАПОБІГАННЯ.....	281
Мариніна Ю. О. СУЧАСНІ СПОСОБИ СКОЄННЯ ЗЛОЧИНУ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ.....	283
Машин О. О., Янішевська К. Д. ЩОДО ПРИЧИН ВИНИКНЕННЯ КОЛАБОРАЦІЗМУ.....	286
Михайлова Є. К., Gonzalo R. E. ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФЕНОМЕНУ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОДНОГО ІЗ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ.....	288
Міщенко Т. М. АНАЛІЗ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ЕКСПЕРТНОЇ СЛУЖБИ МВС: СУЧАСНИЙ СТАН.....	293
Новікова К. А. ДО ПИТАННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЦЕНЗУРИ В УКРАЇНІ.....	296
Плис К. В., Янішевська К. Д. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У МЕДИЧНІЙ СФЕРІ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ.....	301
Савчук В. О. СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ З МЕТОЮ ОТРИМАННЯ ПРИБУТКУ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ, БЛАГОДІЙНИХ ПОЖЕРТВ АБО БЕЗОПЛАТНОЇ ДОПОМОГИ.....	306
Сорокін А. А. КОЛАБОРАЦІОНІСТ ЯК СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ: ПРОБЛЕМИ ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ.....	308
Ткаченко О. А. ЕКСЦЕС ВИКОНАВЦЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	311
Чернявський Б. А. ПОДВІЙНА ФОРМА ВИНИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ.....	313
Шершак–Гукова А. М. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕГЛАМЕНТАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ.....	315
Шульгун Д. В. КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПОВ'ЯЗАНИХ З КРИПТОВАЛЮТАМИ.....	320
Янішевська К. Д. ДОБРОВОЛЬЧІ ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	325

СЕКЦІЯ 10 КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА

Божко В. В., Суєцький А. А. СУДОВО-ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА У РОЗРІЗІ ДОКАЗУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	328
Геворгян А. В. РОЛЬ ВНУТРІШНЬОГО ПЕРЕКОНАННЯ ПІД ЧАС ОЦІНКИ	

ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	330
Думчиков М. О. КРИМІНАЛІСТИЧНА ТИПОЛОГІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У КІБЕРПРОСТОРІ.....	334
Зінченко Г. С. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЩОДО ВИЗНАННЯ ПОКАЗАНЬ З ЧУЖИХ СЛІВ ДОКАЗОМ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	337

СЕКЦІЯ 11 ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Андрієнко Р. І. ЗМІСТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА NFT.....	341
Бондхас Д. А. ЗАХИСТ ОБ'ЄКТІВ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	345
Єнацький М. А. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА КІНОПРОДУКЦІЮ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....	349
Требух В. В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЕСТОНІЇ.....	351

СЕКЦІЯ 12 АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Лелека С. С. ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.....	356
Татарінова К. В. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	358

ЩОДО САМОЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Мартинець І. В.

студент III курсу ННІПО

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Бондар О. С.

к. ю. н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

На сьогоднішній день з розвитком приватного права можна сказати, що великої актуальності набуває питання самозахисту цивільних прав. Цивільні правовідносини суб'єктів цивільного права регулюються законами тієї країни, в яких вони виникли. Питання захисту цивільних прав регулюються Цивільним кодексом України (далі - ЦКУ) і Конституцією України. У статті 15 ЦКУ зазначається: «Особа має право на самозахист свого цивільного права та права іншої особи від порушень і протиправних посягань» [1]. Згідно статті 27 Конституції України «кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань», а отже свої особисті немайнові права також [5]. Самозахист цивільних прав є самостійними діями особи, які спрямовані на недопущення порушень своїх цивільних прав або ж, на зменшення їх наслідків. Важливо відзначити, що самозахист прав повинен здійснюватися без звернень та участі уповноважених органів.

Можна зробити певний висновок щодо поняття самозахисту а саме, що способом самостійного захисту цивільних прав слід вважати будь-яку поведінку зацікавленої особи, яка спрямована на захист суб'єктивних прав; виконується без волі порушника прав; проводиться без звернення до уповноважених на те органів. Виділяються дві форми захисту прав: юрисдикційна (коли права особи захищаються державою або компетентними на те органами, наприклад, судами) та неюрисдикційна (коли особа захищає свої порушені права самостійно) [4, с. 21]. На будь-якому рівні розвитку суспільства, хоч би яким воно було, будуть зустрічатися різні правопорушення і, відповідно, питання про те, як і яким чином найкраще захистити свої порушені права залишатиметься актуальним як ніколи. Може статися й таке, що вся цінність оголошеного та реалізованого права у якийсь момент зведеться до нуля. Процвітання сучасного суспільства та самого громадянина може залежати від того, чи зможе цей громадянин захистити та відновити свої порушені права. Право на захист порушених прав і сам захист порушених прав людини можна розглядати з точки зору як конституційної гарантії, яка уособлює принципи та демонструє вектор спрямованості державної політики, а саме недопущення втручання особисте життя людини, проголошення непорушності права власності тощо так і безпосередньо процесу, тобто дії які спрямовані на самозахист особи.

Виходячи з того, що написано в статті 15 ЦКУ, можна зробити декілька висновків. По-перше, особа, яка захищає свої права, повинна бути безперечним їхнім власником. По-друге, особа повинна обрати спосіб захисту, який відповідає порушенню особистих прав. І останнє, сам спосіб захисту не повинен виходити за межі дій, які будуть потрібні для його застосування. Якщо відсутня хоча б одна з вищезгаданих умов, то особа проти якої застосовується самозахист, може застосувати право на відшкодування завданих збитків.

Слід зазначити, що всім перерахованим вище умовам відповідає один із виділених ЦКУ способів забезпечення зобов'язань, який називається «утримання». Сам зміст утримання полягає в тому, що кредитор, у якого виявилася річ, яка підлягає передачі боржнику чи певній особі, якого вказав боржник, має право у випадках, якщо боржник не виконав своє зобов'язання щодо оплати цієї речі або не відшкодував кредиту пов'язані з нею витрати та збитки, утримувати цю саму річ [3, с. 47]. Як приклад, можна навести звичайний випадок, якщо зберігач речі утримує її до того моменту, коли отримає заздалегідь домовлену винагороду за її утримання.

Деякі автори юридичної літератури висловлюють свою думку про сферу реалізації права на самозахист і стверджують, що самозахист допускається у позадоговірних відносинах. Інші зазначають, що самозахист можливий не лише у позадоговірних відносинах, а й у певному обсязі і у договірних. Також є думка, що самозахист можливий як у позадоговірних, так і в договірних відносинах. Але зазвичай виділяють такі види самозахисту як необхідна оборона; крайня потреба; утримання свого майна чи майна правопорушника; затримання самого правопорушника за безпосереднього фізичного посягання на життя, здоров'я та (або) майно того, хто захищається, інших осіб [2].

Необхідною обороною слід вважати заходи, які спрямовані на протидію нападу. Дії, які відбуваються в межах необхідної оборони, не визнаються злочином і, відповідно, не несуть за собою настання відповідальності згідно з статтею 1169 ЦКУ. Проте, слід зазначити, що межі необхідної оборони не повинні бути перевищені, інакше це буде вважатиметься злочином. Також слід зазначити, що необхідна оборона є неприпустимою у разі скоєння правопорушення, яке має ознаки кримінально-протиправного діяння. Іншими словами, якщо ступінь небезпеки не відповідає засобам захисту, то така оборона не визнаватиметься необхідною.

Крайня необхідність є заходами, які вживаються задля усунення небезпеки, яка загрожує особисто особі, яка завдає шкоду іншим особам, включаючи інтереси держави, враховуючи, що така небезпека не могла бути усунена. Особливістю такого методу є використання коштів, які можуть завдати шкоди (стаття 1171 ЦК України). Як приклад можна навести стихійне лихо (лісова пожежа, повінь тощо). Для того, щоб уникнути

більш серйозних наслідків, люди можуть розбирати будови, використовувати різні підручні засоби, щоб зменшити збитки. Збитки, які будуть заподіяні громадянам чи організаціям, можуть бути значно меншими, ніж ті, які могли би бути внаслідок подальшого розповсюдження вогню, води тощо. Так само, як і у разі необхідної оборони, такі дії визнаються правомірними і заподіяна шкода не підлягає компенсації, за умови, що межі крайньої необхідності не перевищені.

Утримувати річ правопорушника треба з метою захисту своїх майнових та не майнових інтересів [2]. Як правило, такого типу самозахисту в основному вдаються кредитори, комісіонери у випадках, якщо не погашається кредит або не виплачується комісійна винагорода. Або ж, як було зазначено вище, утримувати річ може її зберігач до того моменту, доки не буде виплачена винагорода за її зберігання у повному обсязі.

Сутність затримання полягає у проведенні затримання правопорушника саме в той момент, коли він посягає на життя, здоров'я або майно того, хто захищається, або інших осіб.

У юридичній літературі виділяють такі основні ознаки самозахисту: самозахист здійснюється у разі порушення права або реальної загрози його порушення; самозахист здійснюється в односторонньому порядку, тобто без звернення до компетентних органів; самозахист здійснюється виключно у формі дії; можливість реалізації одного із способів самозахисту має бути передбачена в законі чи договорі; спрямованість дій під час самозахисту на забезпечення недоторканності права, запобігання порушення та ліквідації наслідків порушення, якщо воно сталось; і остання ознака полягає в тому, що у особи є можливість подальшого оскарження дій іншої, яка самостійно захищає свої права, у відповідних юрисдикційних органах.

Охорона та захист цивільних прав є, як не дивно, різними юридичними поняттями. Зазвичай юристи застосовують поняття «захист» відносно порушеного права, а «охорона» має дещо ширший зміст. Проте трапляються випадки, коли закон відносить поняття «захист прав» і «охорону законних інтересів» до одного цілого, ототожнюючи їх.

Під охороною прав розуміється сукупність заходів, що дозволяють забезпечити нормальну реалізацію прав. До охорони прав можна віднести правові, економічні та політичні заходи, які покликані створювати правові умови для здійснення своїх прав. Як приклад правового заходу можна навести відновлення порушених прав. Останній висновок полягає в тому, що охорона прав у вузькому розумінні слова може називатись захистом цивільних прав.

Український Цивільний Кодекс згадує про способи самозахисту у множині, таким чином підкреслюючи допустимість різних способів самозахисту. Підставою застосування

самозахисту є не лише порушення, що відбулося, а й протиправне посягання. Позитивним регулювання самозахисту в ЦКУ є також і те, що самозахист регульований законом і не суперечить моральним засадам суспільства. Таке формулювання допускає право застосування широкого спектра заходів, необов'язково зазначених у законі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV : станом на 1 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
2. Філик Н. В., Чемериська О. О. Самозахист як спосіб захисту цивільних прав : Thesis. 2012. URL: <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/14353>.
3. Марченко В. Здійснення суб'єктивних цивільних прав: нотаріальний аспект. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2020. № 6. С. 44–49. URL: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.6.09>.
4. Ромащенко І. Засоби та способи захисту цивільних прав: співвідношення понять. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 6 (174). С. 20–24.
5. Конституція України: (з офіц. тлумаченням Конституц. Суду України). Київ: Ліра, 2006. 96 с.